

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 102

Tuzla, juni/lipanj 2024.

Cijena 1,00 KM

*Dobar
pogled
na
sundača*

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:

Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:

Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":

Jusuf Selmanović (Kalesija)
Siniša Vareškić (Tuzla)
Damir Abdulahović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Elvir Garibović (Sapna)
Edin Taletović (Srebrenik)
Meho Pezerović (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Senad Selimbašić (Kladanj)
Džemal Jukan (Gračanica)
Enes Sejdinović (Lukavac)
Kemal Bratić (Doboj-Istok)
Faruk Mehanović (Čelčić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovac.tk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

5. juni - Dan zaštite okoliša, 8. juni - Dan planinske prirode

Lov je najstarija djelatnost čovjeka koja mu je omogućila fizički i duhovni rast pa su lovci najpozvaniji da se uhvate u koštac s ekološkim nevoljama okoliša i ugroženosti planinske prirode

Svjetski dan zaštite okoliša se obilježava svake godine 5. juna na godišnjicu održavanja Konferencije UN u Stockholmu (1972.) posvećene okolišu, na kojoj je usvojen Program zaštite okoliša UN (UNEP). Obilježavanjem Dana zaštite okoliša nastoje se istaknuti glavni ekološki problemi i omogućiti svima da shvate svoju ulogu i odgovornost u razmišljanju i djelovanju s ciljem održivog razvoja zdravog okoliša. Čovječanstvo intenzivno osjeća posljedice tehnološkog napretka (zagađenost zraka, uništavanje šuma, životinja), klimatskih promjena (kiše, poplave, suše, hladnoća...) i ostalih negativnih uticaja na okoliš. Za uspješnu realizaciju politike zaštite okoliša nužno je omogućiti ljudima da postanu aktivni akteri zaštite i razvoja zdrave sredine, koji će afirmirati shvaćanje da zajednice u civilnom društvu, kakva su i lovačka društva, imaju bitnu ulogu u mijenjanju stava prema prirodi, uključujući živu i neživu prirodu. Današnja, savremena aktivnost naših lovačkih društava svojevrсно pokazuje da lovac živi i djeluje u skladu sa zakonima prirode i dokazuje se kao snaga pozitivnih promjena koja preuzima inicijativu i odgovornost za očuvanje budućnosti Zemlje i čovjeka. Svjetski dan planinske prirode se obilježava svake godine 8. juna. Priroda je najbolje sačuvana u planinama i osnovni su životni oslonac za sve. Procesi globalizacije i urbanizacije prijete gubitku biološke raznolikosti, prijatna su planinskoj prirodi, uništavaju njene ekološke sustave. Dan planinske prirode afirmira aktivnosti očuvanja zdravlja, prirodnosti planina, i upravo su aktivnosti naših lovačkih društava pokazatelj ljubavi prema prirodi i ekološke svijesti utemeljene na iskustvima međuovisnosti živih bića i njihovog prirodnog okoliša. Lov je najstarija djelatnost čovjeka koja mu je omogućila fizički i duhovni rast pa su lovci, kroz različite lovačke etičke norme, najpozvaniji da se uhvate u koštac s ekološkim nevoljama i prijetećoj ugroženosti planinske prirode i divljači. Lovci efikasno ublažavaju otuđenost ljudi od prirode i kroz razne aktivnosti održavaju zdrav okoliš, osiguravaju korištenje prirodnih dobara i sprečavaju štetne zahvate i poremećaje u okolišu, vrše aktivnu zaštitu prirode i staništa divljači, pošumljavaju, uzgajaju, štite, prihranjuju divljač, racionalno koriste divljač odstrjelom po polnoj i starosnoj strukturi koji je uravnotežen s prirastom, a sve zasnovano na načelu dobrog gazdovanja i etičke samokrontole, na način da doprinose očuvanju ekološkog naslijeđa i zaštiti prirodnih vrijednosti, kroz njegovanje tradicionalnih moralnih vrijednosti i svijesti da je drevna lovna kultura dio čovjekovog identiteta. S obzirom da je planinska priroda neposredno mjesto djelovanja lovaca, logično je da će lovci najbolje da afirmiraju značaj prirode i njen održiv razvoj za očuvanje kvalitetnog života na Zemlji. Ljepote planina i prirodna bogatstva izvor su iz kojeg lovci crpe snagu i nalaze motive za svoj rad. Razumljivo je zato da lovci s većom osjetljivošću posmatraju promjene u okolišu i osjećaju veću potrebu za ekološkim djelovanjem, za unapređenjem složenih interaktivnih međuodnosa živih bića i sredine u kojoj žive i za podizanjem svijesti o važnosti planina za život, isticanjem potencijala ili otežavajućih okolnosti za razvoj planinskog resursa, kao jednog od najznačajnijih resursa Bosne i Hercegovine.

M.I.

Upravni odbor SLD TK

U prostorijama SLD TK, 6. maja 2024. godine, održana je 130. sjednica Upravnog odbora SLD TK, kojom je predsjedavao Mensur Alić – predsjednik UO SLD TK i na kojoj su članovi Upravnog odbora, u okviru 14 tačaka dnevnog reda, razmatrali i usvojili Izvještaj o radu UO SLD TK za 2023. i Plan rada i aktivnosti UO SLD TK za 2024. godinu, Izvještaj o finansijskom poslovanju SLD TK za period 1. 1. – 31. 12. 2023., Plan o finansijskom poslovanju SLD TK za period 1. 1. – 31. 12. 2024., Izvještaj Nadzornog odbora o materijalno-finansijskom poslovanju SLD TK za 2023., kao i izvještaje o radu za prošlu i planove rada za tekuću godinu, Savjeta za lovstvo, Savjeta za lovnu kinologiju i Komisije za lovno streljaštvo. Razmatran je i usvojen Operativni kalendar aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2024.-25. godinu. Donesena je Odluka o nabavci puške za uspjeljivanje divljači za potrebe IT. Prihvaćena je Informacija o realizaciji sredstava iz fonda OKFŠ-a za 2024. godinu. U skladu s Pravilnikom o priznanjima i odlikovanjima za rad na unapređenju lovstva u Tuzlanskom kantonu, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmiranja lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, na prijedlog članica Saveza i Komisije za priznanja i odlikovanja, Upravni odbor je donio odluke da se u okviru lovačkih društava dodijele lovačka priznanja i odlikovanja:

LD „Zelemboj“ BANOVIĆI

Lovačka bronzana značka: Kahrmanović Jasmin, Mujezinović Mustafa, Velagić Asmir, Huremović Senad, Huremović Vahidin, Zejnilović Sakib, Terzić Jasmin, Gutić Mensur, Đezić Hariz i Kovačević Petar.

Lovačka srebrna značka: Lačić Adel, Hasić Mirza, Rahmanović Mirsad, Dedić Mustafa, Saletović Alija, Hasić Esad, Lugavić Nihad, Hasanagić Nurčo, Rahmanović Muris i Omerović Ismil.

Lovačka zlatna značka: Hadžić Mevludin, Rahmanović Suad, Okačić Rahman, Zorić Ibrahim, Abdulahović Damir, Bojić Mustafa, Handalić Mehmed, Lugavić Šahim i Đezić Sulejman.

Lovačka diploma počasnog člana: Hadžić Zaim, Ikanović Džemo, Mujezinović Raif, Bojić Enver i Saletović Husejn.

LD „Teočak“ TEOČAK

Lovačka bronzana značka: Jašaragić Fahrudin, Jašaragić Adem, Husić Adis, Avdić Amir, Bečić Nermin i Softić Nedžad.

Lovačka srebrna značka: Husić Ramiz, Mustafić Kemal, Softić Zejnil i Bečić Senaid.

Lovačka zlatna značka: Imširović Hajrudin, Mujčinović Admir, Mustafić Amir, Salkanović Ramo, Alić Ado i Husić Mersudin.

Lovačka diploma počasnog člana: Horić Vejsil, Kamerić Ibrahim i Bečić Mehmedalija.

LD „Svatovac“ LUKAVAC

Lovačka bronzana značka: Bikodušić Enver, Bikodušić Enes, Šiljegović Esad, Vehabović Meksud, Mašić Aldin, Kadrić Vahidin, Sulejmanović Fahrudin, Kovačević Mirza, Kovačević Almir, Mahmutović Selmir, Šiljegović Nermin, Nuhanović Vehid, Husić Elvir, Ibrakić Armin, Garagić Benjamin, Ajanović Mustafa, Bečić Enes, Softić Izet, Akeljić Dževad, Suljić Suad, Đogić Hidajet, Đogić Dirajet, Smajlović Mahmudin, Selimović Hamdija, Atić Ermin, Imamović Ermin, Dedić Asmir, Kudzović Jasmin, Dedić Amir, Herić Kasim, Cvijanović Radomir, Fajić Nevres, Fajić Mefail, Ejubović Nedim, Imamović Haris, Kasumović Elvis, Omić Sakib, Jašarević Eldar, Karić Mustafa, Maksimović Vojin, Popović Veljko, Semić Asim, Burgić Emir, Hirkić Hirkića, Ograšević Hasan, Kapetanović Nermin, Huskić Asim, Jahić Anel, Karić Arnes, Ibrišimović Eldin, Ajanović Admir, Ajanović Ernad, Bečić Dino, Bibić Zijad, Alić Dževad, Djedović Sulejman, Karić Selim, Osmanović Emir, Strašević Admir, Delić Nermin, Dugonjić Amel, Ferhatović Redžo i Osmanović Jasmin.

Lovačka srebrna značka: Tufekčić Edin, Nukić Mehmedalija, Biščić Senad, Muhić Kadir, Ibrakić Miralem, Mehinović Samir, Begić Refik, Lukavačkić Mehmed, Kovačević Samir, Bečić Mirhat, Karić Šahbaz, Tufekčić Dževad, Kurahović Nermin, Čeliković Sead, Morenjačkić Almedin, Morenjačkić Vernes, Arifović Selmir, Hankić Radžo, Ivanović Slobodan, Halilović Ismet, Halilović Emir, Mujagić Edin, Salihović Armin, Nikić Savo, Mitrić Jelenko, Mujić Eldar, Kasumović Enmir, Bušatlić Semir, Murgić Amir, Murselović Amir, Jašarević Ejub, Dugonjić Hariz, Mičić Željko, Blažević Suljo, Smajlović Bajro, Tagić Senad, Salkić Sajib, Kadrić Muhidin, Ribić Nedžad, Kardašević Elvis, Bibić Refik, Junuzović Mustafa, Ferhatović Sevludin, Mehmedović Azem, Vehabović Semir, Mehinović Fahrudin, Imamović Muhidin, Delić Almir, Bečić Zihinja, Ejubović Jasmin, Burgić Mirnes, Ibrišimović Hazem, Ibrić Đulaga i Bečić Nevres.

Lovačka zlatna značka: Tufekčić Nermin, Bleković Almir, Vehabović Muhibija, Mujić Mirsad, Alić Fuad, Čeliković Mirza, Salkić Sakib, Hodžić Midhat, Lukavački Hadžaga, Kurahović Mirsad, Arnaut Mirsad, Delmanović Alen, Smajlović Hasib, Kurahović Osman, Sarajlić Ibrahim, Mujaković Nedžad, Halilović Mehmed, Mujagić Ahmet, Nikić Milutin, Tripić Dragan, Mujkić Dževad, Karić Muris, Bačić Šekib, Tošić Radenko, Karić Samir, Kovačević Senaid, Ahmetović Sulejman, Hanić Sead, Imamović Omer, Kovačević Amir, Kurahović Aldin, Ibrakić Sanel, Mujić Vahidin, Sakić Alaga, Nukić Emin, Lazić Sretan i Zekić Midhat.

Lovačka diploma počasnog člana: Semić Esad, Vehabović Husnija, Vehabović Fuad, Džibrić Emin, Hodžić Nedžad, Alić Sead, Salkić Senad, Husić Mehmed, Ibrakić Kadro, Bečić Džemal, Vehabović Enes, Imširović

Zaim, Osmanović Rasim, Morenjačić Enes, Sadiković Adik, Fajić Denijal, Habul Mensur, Karić Ekrem, Muharemović Enes, Mujagić Enes, Fajić Asim, Fajić Zijad, Osmić Mustafa, Alić Hasan, Hanić Enver, Bektić Sadik i Huskić Nihad.

Plaketa SLD TK: „Alić-promet“ doo Babice, Općina Lukavac i Savez lovačkih društava TK.

LD „Šibošnica“ ČELIĆ

Lovačka diploma počasnog člana: Mehanović Faruk.

LD „Majejica“ SREBRENİK

Lovačka diploma počasnog člana: Bajraktarević Suad.

Selver Pirić

Sekretar SLD TK

U restoranu „Panonski lovac“ u Tuzli, 23. maja 2024. godine, održana je redovna, izvještajna Skupština SLD TK, kojom je predsjedavao Samed Mehmedović - potpredsjednik SLD TK i na kojoj su delegati članica Saveza, u okviru 9 tačaka dnevnog reda, razmatrali i usvojili Izvještaj o finansijskom poslovanju SLD TK za period 1. 1. - 31. 12. 2023., Izvještaj Nadzornog odbora o materijalno-finansijskom poslovanju SLD TK

za 2023., Izvještaj o radu UO SLD TK za 2023., Izvještaj o radu Savjeta za lovstvo za 2023./24., Izvještaj o radu Savjeta za lovnu kinologiju za 2023., Izvještaj o radu Komisije za lovno streljaštvo za 2023. godinu.

Selver Pirić

Sekretar SLD TK

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Toplica“ Živinice

Skupština

Sredinom aprila ove godine, u prostorijama lovačke kuće u lovištu Kotornica, Đurđevik, održana je godišnja izvještajna Skupština LD „Toplica“ Živinice.

Urađene i uređene lovačke kuće

Krajem marta, lovci Sekcije „Svojat-Bašigovci“, u nekoliko radnih dana, izveli su niz radnih akcija na uređenju i privođenju radova na završetku lovačke kuće Klade, od postavljanja ograde, uređenju dvorišta, izlivanju temelja za gradnju ostave za drva, gradnji parkinga do generalnog čišćenja. Početkom maja lovci Sekcije „Đurđevik“, na čelu sa svojim predsjednikom Goletić Selimom i lovovodom Mujanović Mirhatom uredili su lovačku kuću Kotornica. Inače, u protekla dva

mjeseca u Društvu (sekcije „Gračanica“, „Svojat-Bašigovci“, „Đurđevik“, „Višća“ i „Živinice“) intenzivno se radilo na uređenju većeg broja lovačkih kuća kako bi se što spremnije i ugodnije dočekalo otvaranje lova na šumskog princa.

Čišćenje divljih deponija smeća

Sredinom maja, članovi LD „Toplica“ Živinice, u saradnji sa gradonačelnikom Grada Živinice Muhić dr. Beganom, sproveli su akciju čišćenja područja Živinica od divljih deponija smeća. Nakon čišćenja, lovci su na svim tim mjestima divljih deponija smeća postavili table o zabrani odlaganja smeća.

Huska Konjević

Kao i svake godine, a u sklopu Plana rada LD „Srndač“ Gračanica za lovnu 2023./24., UO Društva je krajem septembra prošle godine, u dijelu lovišta kojim gazduje Sekcija „Malešići“, upriličio lov na nisku divljač za počasne lovce Društva. Okupljanje počasnih lovaca je izvršeno u rejonu Opankovog brda, kod lovačke kuće domaćina LS „Malešići“. Skup je iskorišten da se zvanično proglasi 30 novih počasnih članova, da se zvanično zahvali članovima sportskih ekipa koje su postigli značajne rezultate na obilježavanju manifestacije Dani SLD TK održane u Gnojnici te da se svima njima a i članovima Sekcije domaćina uruče priznanja i odlikovanja. Organizator i pokrovitelj ove manifestacije je bio UO Društva, a značajan doprinos u organizaciji su dali i članovi LS „Malešići“, na čelu sa predsjednikom Šakić Fahrom, a u saradnji sa članovima susjedne im Sekcije „Stjepan Polje“. Novčanu potporu su dali i Turistička zajednica Grada Gračanica na čelu sa direktorom Ibrišević Edinom kao i Gradonačelnik Grada Gračanica, Helić Nusret. Među najuspješnijim u lovu je i ovaj put bio Čorić Hasan iz Sekcije „Piskavica“ odstrijelivši jednog zeca. Za unapređenje i razvoj lovstva, UO Društva je dodijelio zahvalnice sljedećim lovcima LS „Malešići“: Suljić Hajrudin, Golać Hajrudin, Delić Husejn, Ibrahimović Kemal, Mujkić Ibrahim i Osmičević Mujo. Također, na osnovu prijedloga Skupštine ove Sekcije, a nakon toga i prijedloga Komisije za dodjelu lovačkih priznanja i odlikovanja Društva, UO SLD TK, a za doprinos u radu i razvoju lovstva, dodijelilo je lovačka priznanja i odlikovanja članovima ove Sekcije: Za razvoj lovne kinologije lovačka plaketa Terzić Nermin i Terzić Edinu, inače poznati uzgajivači lovnih pasa, prvenstveno posavskih goniča. Lovačka bronzana značka: Osmičević Fadil i Muharemović Rahim. Lovačka srebrna značka: Kalesić Izudin i Delić Izudin. Lovačka zlatna značka: predsjednik i lovovođa Sekcije, Šakić Fahrudin i Kalesić Dževad. Iskorištena je prilika da se u ime Društva, predsjedniku Šakić

Fahrudinu uruči skroman poklon, bakrorez s prepoznatljivim motovom Gračanice, a u znak zahvalnosti za njegov doprinos i doprinos Sekcije na čijem je čelu. U sportskoj disciplini gađanja glinenih golubova na Dan obilježavanja SLD TK, ekipa Društva u sastavu: Jašarević Armin, Džikić Ibrahim i Osmić Elmir je zauzela treće mjesto, dok je ekipa u disciplini nadvlačenja konopca, u sastavu: Mešić Elvir, Hevešević Jasmin, Osmanović Elmir, Buljubašić Emir, Omerović Almedin, Subašić Nedžad, Hadžić Husein i Pedić Edin, zauzela prvo mjesto. Svima njima su uručene diplome za zalaganje i unapređenje sportskog duha među lovcima. Zahvalnica je dodijeljena i njihovom izborniku, Hasančević Mejfudinu, glavnom lovovodi u LD „Srndač“ Gračanica. Upravni odbor se zahvalio i članovima ekipe koji su se takmičili u pripremanju kotlića: Alić Zihniji i Musić Hamdiji kao i Terzić Nerminu, koji je dao poseban doprinos u revijalnom dijelu progama manifestacije Dani SLD TK, odnosno u odabiru lovnih pasa za izložbu gdje su bili izuzetno

zapeženi. Istovremeno, Nermin je na toj manifestaciji bio kinološki sudija za ocjenu pasa ispred SLD TK. UO SLD TK, na prijedlog UO Društva, za doprinos u izgradnji lovačke kuće „Brezici“, dodjelio je lovačku plaketu Salihbašić Osmanu, predsjedniku LS „Gračanica II“ i dugogodišnjem počasnom članu Društva. Ovaj lov na nisku divljač je iskorišten da se za počasne članove LD „Srndač“ Gračanica, a na osnovu Odluke UO SLD TK, proglase: Husić Mehmedalija, Karić Nasmer, Sulejmanović Fuad, Ibrić Mustafa, Hevešević Safer, Šerbečić Zikrija, Ahmeljić Ramiz, Muratović Mustafa, Čorbić Hrusto, Džikić Ibrahim, Helić Jasmin, Grbić Rašid, Čajić Asim, Grbić Avdo, Kruškić Nihad, Kakeš Ešef, Hodžić Refik, Šehić Osman, Mevludin Alić, Spahić Habib, Mekić Ibrahim, Mehurić Nezir, Jahić Muhamed, Isić Alija, Huskić Nedžad, Kahrmanović Azem, Softić Husein, Pašalić Sevdalija, Okanović Hamzalija i Mujkić Hamdija (posthumno).

Lovačko društvo „Srndač“ Gračanica
Lovačko veče

U organizaciji Upravnog odbora LD „Srndač“ Gračanica, u restoranu sportsko-rekreativnog centra „Bazeni Nasko“ u Donjoj Orahovici, krajem decembra prethodne godine, održano je lovačko veče, tradicionalno druženje lovaca i njihovih suprugica. Učešće je uzelo oko 300 članova Društva, zvanica iz SLD TK i drugih lovačkih društava Saveza, kao i predstavnika društveno-političkog života i medija. Prisutnima se kratko obratio Džemal Jukan, predsjednik Društva, poželivši svima doborodošlicu uz zahvalnost što su svojom prisustvom uveličali lovačko veče. Da sve proteče po protokolu i u najboljem redu, potrudili su se Enes Ahmetbašić, dopresjednik Društva i Mersed Mujčić, član UO Društva. Uz bogatu trpezu, prigodan muzički program i ostale kulturno-zabavne sadržaje, družilo se do kasno u noć.

Enes Ahmetbašić

Lovačko društvo „Srndač“ Gračanica

Iftar za članove Sekcije „Škahovica“

Lovačka sekcija „Škahovica“, koja ima 36 članova, tradicionalno organizuje iftar za svoje članove i njihove najmilije. Tako je bilo i ove godine, a ujedno je Okanović Hamzaliji dodijeljeno lovačko priznanje, diploma Počasni član.

Amel Iljazović

Lovačko društvo „Srndač“ Gračanica

Otvorena lovačka kuća

Krajem septembra prošle godine, uz prisustvo značajnog broja lovaca LD „Srndač“ Gračanica, kao i lovaca gostiju lovačkih društava iz Travnika i Viteza, svečano je otvorena lovačka kuća „Brezici“ koja se nalazi u dijelu lovišta kojem gazduje Sekcija „Gračanica II“. Dobrodošlicu su zaželjeli Džemal Jukan, predsjednik Društva i Mirza Ibraković, član Izvršnog odbora Sekcije. Predsjednik Sekcije, Osman Salihbašić, iz zdravstvenih razloga, nije bio prisutan. Svečano otvaranje lovačke kuće je izvršio predsjednik Džemal Jukan zajedno sa Rašidom Grbićem, jednim od najaktivnijih članova Sekcije, koji je ujedno i najveći donator navčanih i materijalnih sredstava za gradnju kuće. Presijecanjem vrpce i uručjenju ključeva rukovodstvu Sekcije, Predsjednik Jukan je u ime UO Društva i zvanično predao lovačku kuću na korištenje i upravljanje. Istovremeno je iskoristio priliku da se zahvali i svim donatorima, kako privrednim duštvima tako i pojedincima koji su dali svoj doprinos u izgradnji lovačke kuće. Isto tako predsjednik je čestitao i dobitnicima lovačkih priznanja i odlikovanja lovcima „Gračanica II“ za unapređenje i razvoj lovstva. Dakle, dobitnici zahvalnice UO Društva su: Beganović Ahmet, Skelić Adnan, Šabić Mirza, Dedić Muhamed i Gazibegović Nihad.

Za doprinos u izgradnji lovačke kuće dobitnici zahvalnica su: Privredno društvo „Variplast“ d.o.o. Stjepan Polje, Građevinsko preduzeće „Sagra“ d.o.o. Gračanica, Lovačka sekcija „Stjepan Polje“, Konoba „Gega“ vl. Gegić Almir iz Gračanice, Privredno društvo „Berry Superfos Balkan“ d.o.o. Gračanica, Grafičko preduzeće „Cicerprom“ d.o.o. Gračanica, Privatno preduzeće „Niskogradnja“ vl. Kapetančić Dževad iz Pribave, Čajić Hazim i Smajlović Senad.

Na prijedlog UO Društva, a za izuzetan doprinos u radu, UO SLD TK je lovačku plaketu dodijelio Salihbašić Osmanu, predsjedniku LS „Gračanica II“.

Na osnovu prijedloga Skupštine ove Sekcije i konačnog prijedloga UO Društva, UO SLD TK je lovačku bronzanu značku dodijelio Ibraković Mirzi.

Lovačka srebrna značka je dodijeljena: Dželilović Almiru, Kajtaranović Mevludinu i Saračević Nihadu.

Lovačka zlatna značka je dodijeljena Kajtaranović Samiru. Za počasne članove Društva, a na osnovu Odluke UO SLD TK, proglašeni su sljedeći članovi Sekcije: Grbić Rašid, Čajić Asim i Grbić Avdo.

Enes Ahmetbašić

Lovci za nezaborav

Sa svakom novom lovnom sezonom s tugom i ponosom se sjetim naših vrijednih i posebnih članova koje smo prerano izgubili. Godine 2013. kratka bolest odnese nam veselog i duhovitog Alibegović Ramiza-Jusufa zvanog Hadžija, uzoritog i počasnog člana LD „Srndač“ Gračanica. Vječito mi odzvanjaju njegove riječi: „Bari (ker) evo ti puška i ruksak, ja odoh u grm dignuti zeca. Ako ti pobjegne drži se dobro.” Tri godine poslije isto teška bolest odnese mi najdražeg amidžu, Alibegović Uzejra. Prije svega imao je rijetko dobru narav izuzetnog čovjeka. U svom kratkom lovačkom stažu nagrađen je lovačkom zahvalnicom i diplomom. A onda ta najgora, 2022. godina, gubitak mog dragog oca Alibegović Agana. Bio je počasni lovac i uzor u svemu. Sa njim sam napravio prve i životne i lovačke korake. Kao dječak sam promrzlih obraza i prstiju čekao sa njim da terijeri istjeraju divljač iz jame. Tako jedan dan pa drugi, a treći kaže babo: „Hajmo sine vidjeti da li su izašli“. Kramp i lopata pa kopaj. Neopisiva radost naša i njihova kad se sve sretno završi. Sanjam oca na potpornju od sijena, jutro, čekamo srndaća. „Hajmo babo u lov.” „Hajdi ti sine, ne mogu ja.”, i vječni pozdrav. Iste te godine, mjesec dana od očeve smrti, napusti nas naš Nasid Izudin, dragi, vrijedni i dugogodišnji član, dobitnik bronzane lovačke značke. Kada se sjetim Izudina uvijek vidim veliku tugu u njegovim očima jer nije prošao na ljekarskom pregledu pa više nije mogao posjedovati pušku. Dragi Allah da ih nagradi svojim ljepotama.

Dževad Alibegović

Lovačko društvo „Srndač“ Gračanica

Polaganje lovačkog ispita

U sklopu Plana rada LD „Srndač“ Gračanica za lovnu 2023./2024., krajem decembra prošle godine, u restoranu „Relax“ u Gračanici, održano je polaganje lovačkog ispita pripravnika Društva, a od 46 prijavljenih ispitu je pristupilo 39. Sedam kandidata iz opravdanih razloga nije moglo pristupiti ispitu tako da je UO Društva, u saradnji sa SLD TK, organizovao naknadni ispit za te kandidate za 10. februar 2024., u sjedištu SLD TK u Tuzli. Nakon sprovedenog pismenog dijela ispita, a nakon toga, za nekolicinu kandidata, i usmenog ispita, Komisija u sastavu: Muharem Bahor, Seid Čorbić, Senad Selimbašić i Selver Pirić, konstatovala je da su svi kandidati (46) uspješno položili lovački ispit i tako stekli status lovca i redovnog člana Društva: Ahmetović Jasim, Alibegović Demir, Bajraktarević Anel, Buljubašić Emir, Bešić Mirza, Bašić Mustafa, Bešić Safet, Delić Dino, Delić Adem, Devedžić Abdulah, Šerbečić Elvir, Hasić Abdulrahman, Halilović Ramiz, Hevešević Meho, Huskić Elvir, Imamović Belmin, Isanović Admir, Kalesić Zijad, Kulović Ajdin, Mustafić Husein, Mrkonjić Ismet, Muratović Belmin, Mujić Muamer, Mujić Hasan, Mulalić Ibrahim, Mujkić Omer, Muharemović Ramo, Muminović Belmin, Mulahusejnović Sulejman, Mešić Elvir, Nukić Dženan, Nurković Muhamed, Okić Haris, Omerčić Ismet, Okanović Haris, Purač Salim, Pašalić Mehmedalija, Smajlović Denis, Šabić Mehmed, Šakić Mihret, Šerbečić Belmin, Širbegović Izudin, Širbegović Kadir, Šestam Mersed, Terzić Emrah, Zuhrić Ajdin i Dizdarević Esad.

Enes Ahmetbašić

Veliki združeni lov na crnu divljač

Na kraju ovogodišnje lovne sezone na crnu divljač, sredinom januara, LD „Srndač“ Gračanica je organizovalo i realizovalo veliki lov na ovu atraktivnu lovnu divljač za sve lovce Društva i njihove goste. Lov je upriličen na širem području lovišta sekcija „Gornja Orahovica“, „Donja Orahovica“, „Vranovići“, „Piskavica“, „Gračanica I“ i „Donja Lohinja-Pribava“, a okupljanje je izvršeno kod lovačke kuće na Ciglanama. Na mjestu okupljanja lovce je pozdravio Džemal Jukan, predsjednik Društva i u kraćem i korisnom obraćanju učesnike je upoznao da je cilj ovog lova, prije svega, smanjenje ove vrste divljači na podnošljivu brojnost kako bi se zaštitili zasadi poljoprivrednika, jer divlje svinje već godinama prave veliku štetu. Lov je jedan od načina da se smanje štete na poljoprivrednim usjevima, ali i da lovci pokušavaju pomoći poljoprivrednicima i tako što namjenski prehranjuju ovu divljač postavljajući hranilišta što dalje od zasijanih područja. Takođe, predsjednik je upozorio na neophodan oprez, disciplinu, lovna pravila i etičnost uz obavezno pridržavanje upustava lovovođa i drugih odgovornih lica. U ovom uspješnom velikom združenom lovu je učestvovalo oko 350 lovaca Društva, susjednih društava, društava drugog entiteta, lovačkih udruženja širom BiH, kao i lovaca iz Slovenije. Po završetku lova, glavni lovovođa Društva, Suljo Kahvedžić, podnio je izvještaj prema kojem je odstrijeljeno 10 divljih svinja, a najuspješniji su bili lovci LS „Gračanica I“. Nakon toga, druženje svih je nastavljeno uz zajednički ručak.

Enes Ahmetbašić

Lovačko društvo „Srndač“ Gračanica

Skupština

U skladu sa Statutom i Planom rada za lovnu 2023./2024. godinu, krajem aprila je održana redovna izvještajna Skupština LD „Srndač“ Gračanica. Razmatrali su se i usvojili izvještajni dokumenati za proteklu lovnu 2023./2024., kao i planski dokumenati za lovnu 2024./2025. godinu. Skupštinom je predsjedavalo tročlano radno Predsjedništvo: Džemal Jukan, predsjedavajući i Džemal Kulović i Fahrudin Šakić, članovi. Zapisnik je vodio Enes Ahmetbašić, zamjenik predsjednika i sekretar Društva, a za ovjerivače zapisnika su izabrani Armin Jašarević i Samir Mekić. Nakon završetka Skupštine upriličen je zajednički ručak i druženje.

Enes Ahmetbašić

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

Piše:
Damir Huremović

Skupština

Krajem aprila, u prostorijama Lovačkog doma „Spreča“ Kalesija, održana je redovna Skupština Društva. Svi prisutni su jednoglasno usvojili Izvještaj o radu Društva od prethodne godine i Plan gazdovanja i realizacije za

narednu lovnu sezonu. Jednoglasno su usvojeni i finansijski izvještaji. Na Skupštini je istaknuto da je prethodna lovna sezona bila uspješna i da su svi projekti na nivou Društva uspješno realizovani. Dobru saradnju i koordinaciju između sekcija Društva pohvalio je predsjednik Jusuf Selmanović i još istakao da će se nastaviti s jačanjem Društva i međuljudskih odnosa.

Sekcije „Hrasno“ i „Seljublje“

Početak aprila, na lokalitetu Glavice, na jugoistočnim padinama Majevice, upriličen je zajednički lov za lovce sekcija „Hrasno“ i „Seljublje“, u kojem je učestvovalo više od

40 lovaca. Bila je to jedinstvena prilika da se razmjene lovačka iskustva, prepričaju događaji iz lova. Po okončanju lova, druženje je nastavljeno uz zajednički ručak. Iskazana je želja da ovakvo druženje postane tradicija.

Sekcija „Rainci“

Lovci Sekcije „Rainci“ organizovano i odgovorno su izvršili pripreme za zimsku sezonu lova. U skladu s Pravilnikom Društva u lovište su iznijeli kukuruz i kamenu so u svrhu zimske prihrane divljači. Osim toga, obnovili su stara i izgradili nova solila i hranilišta. Trud se isplatio pa su tako lovci Sekcije, na lokalitetu Barčića njiva, odstrijelili pet veprova. Alija Šehić, sekretar Sekcije, istakao je da im je na prvom mjestu briga o divljači i održavanje postojećih i izgradnja novih lovnotehničkih objekata. Za naredni period je planirana izgradnja lovačke nadstrešnice uz pripreme za otvaranje lovne sezone na srneću divljač.

Sekcija „Spreča“

Sekciju „Spreča“ čine lovci Jelovog Brda i Gojčina. Ovi vrijedni i ugledni domaćini odgovorno ispunjavaju sve aktivnosti vezane za brigu o divljači i izgradnju lovnotehničkih objekata. Obnovili su postojeće čeke i planiraju

da izgrade još nekoliko. U prethodnoj lovnoj sezoni u lovište su iznijeli kamenu so i kukuruz neophodan za zimsku prihranu divljači. Trud se pokazao kroz odstrjel krupnog vepra na lokalitetu Jelobrskog luga. Odgovorno su pristupili i pripremama za otvaranje lovne sezone na srneću divljač.

Sekcija „Memići“

Halid Mehmedović je istaknut član LD „Spreča“ Kalesija - LS „Memići“ od 1973.

godine. Lovački ispit je položio te davne 1973., a u dugogodišnjoj lovačkoj karijeri je obavljao mnoge dužnosti. Dva puta je bio predsjednik Sekcije „Memići“. Za vrijeme njegovog mandata su

izgrađene tri lovačke kuće, u Bulatovcima, Resniku i Djedovcu. U zoni odgovornosti LS „Memići“, ličnim sredstvima, učestvovao je u izgradnji pet visokih čeka. Dao je nemjerljiv doprinos razvoju i unapređenju lovstva u Kalesiji, zbog čega je dobio priznanja i odlikovanja, srebrnu lovačku značku i diplomu počasnog lovca 2001. godine. Organizovano je radio i na angažovanju lovaca u akcijama pošumljavanja Pandurice i svim drugim akcijama vezanim za lovstvo na području Memića. Teško je opisati sav doprinos kalesijskom lovstvu kojeg je dao ovaj stari i iskusni lovac. Mladi trebaju naučiti kako da se ugledaju na majstore lovce koji su istinski ljubitelji prirode, upravo kakav je Halid Mehmedović.

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac

Skupština

Krajem aprila je održana redovna sjednica Skupštine LD „Jelen“ Gradačac na kojoj je razmatrano 18 tačaka dnevnog reda. Razmatrani su i usvojeni izvještaji upravnih organa Društva, Disciplinskog odbora, disciplinskog tužioca, glavnog lovnik, Komisije za kinologiju...,

finansijski izvještaji koji su pokazali pozitivne bilanse i realizirane obaveze, razmatran je i usvojen Plan prihoda i rashoda za 2024. godinu..., a usvojena je Odluka o povećanju lovačke članarine. Predsjednik Društva, Meho Pezerović, upoznao je članove Skupštine da je UO SLD TK donio Odluku da se septembarški tradicionalni Dani SLD TK za 2024. održe u organizaciji LD „Jelen“ Gradačac.

Fahrudin Gromić

Planiranje srneće divljači u lovištu

Planiranje srneće divljači je temelj gospodarenja lovištem. Ono se temelji na bazi matičnoga brojnog stanja, koje se utvrđuje prebrojavanjem srneće divljači svake godine, uz sveobuhvatne i stručne pripreme. Vrlo bitan element je i bonitet lovišta, koji je određen na temelju mogućnosti lovišta u odnosu na životne zahtjeve određene vrste divljači i koji predstavlja kvalitetu lovišta, odnosno staništa divljači. Njega obično prati određeni koeficijent prirasta. Na temelju utvrđenoga boniteta i površine izražava se kapacitet lovišta za svaku vrstu divljači. On predstavlja optimalan broj divljači koja na tom prostoru ima sve potrebne uvjete za razvoj i reprodukciju. Pod pojmom matično stanje podrazumijeva se zapravo matični fond, odnosno broj divljači koji svake godine preostane poslije lova i svih zimskih gubitaka, a koji utvrđujemo proljetnim prebrojavanjem. U uzgojnim planiranjima, za matični fond uzima se ono brojno stanje koje se ustanovljava početkom marta i to je temelj daljnjega prirasta s kojim se računa u budućnosti. Temeljni elementi matičnog fonda su brojnost, starosna i spolna struktura. Ti elementi trebaju biti što približniji utvrđenom kapacitetu lovišta. Matični fond se utvrđuje svake godine brojenjem i to je osnova za bilo kakva planiranja. Divljač se mora brojiti uz solidne pripreme, savjesno i odgovorno. Odnos polova u lovištima srneće divljači dugo vremena pogrešno je shvaćan i nedovoljno vrednovan. Zato treba razjasniti što znači međusobni odnos polova srneće divljači u planiranju uzgojnih mjera. Nauka je dokazala da na svijet dolazi skoro isti broj muške i ženske lanadi. Moguća su odstupanja zbog nepovoljnih vanjskih uticaja, ali se za praktične potrebe planiranja uzima podjednak broj muške i ženske lanadi koja dolazi na svijet. Sljedeće pitanje koje se nameće u vezi s optimalnim odnosom spolova je, koliko srna opari jedan srnać tokom razdoblja parenja. Kako je srneća divljač poligamna vrsta, na jednog srnaća otpada više srna i on je, u načelu, sposoban opariti do pet srna. Dakle onoliko srna koliko ih tokom parenja može promijeniti, jer u isto vrijeme pari samo jednu srnu. U prirodnim uvjetima gdje ima više srnaća, iako je normalno da jedan srnać opari više srna, logično je da slabiji srnaći ne sudjeluju u parenju. Temelj prirodnog odabira i eliminiranja iz razmnožavanja slabijih jedinki je u tome, što u razmnožavanju sudjeluju najsnažniji mužjaci u populaciji. Podjednak odnos polova, ili umjereni višak srnaća u populaciji, posve je prirodan i parenje se u tim uvjetima obavlja prirodno. Odgovarajući odnos polova je vrlo bitan s uzgojnog stanovišta, jer samo uz prirodan

Planiranje, brojanje, značenje uzgojnog i selektivnog odstrjela u kvaliteti srneće divljači

odnos spolova mogu se očekivati kvalitetni rezultati lova. Zato je potrebno prihvatiti ono što stručnjaci ističu, da je neodgovarajući odnos polova s viškom srna izravan uzrok što u lovištu nema odgovarajući broj trofejno jakih srnaća. Dakle, višak srna utiče na smanjenje broja trofejno jakih srnaća - treba raščistiti sa zastarjelim shvaćanjem i prihvatiti stručna saznanja da je odgovarajući odnos polova srneće divljači u lovištu temeljni uvjet uzgoja srneće divljači, te prema tome i uvjet za lov jakih trofejnih srnaća.

Brojanje srneće divljači

Da bi se brojanje obavilo uspješno potrebno je poznavati opće stanje populacije srneće divljači, koje se svake godine kroz brojanje provjerava i pouzdano utvrđuje. Vrijeme brojanja je određeno zakonskim propisima i ono se obavlja, kao i za ostale vrste divljači, u proljeće, na kraju lovne godine i poslije zimskih gubitaka. Pošto je stvarno brojno stanje srneće divljači teško utvrditi, lovni stručnjaci i lovci uopće treba da brojno stanje srneće divljači utvrđuju tokom cijele godine i u svakoj

prilici. Prilikom svakog osmatranja obavezno treba evidentirati – upisivati šta je i gdje viđeno od srneće divljači. Lovci treba da evidentiraju srneću divljač tokom lovne sezone, u vrijeme lova i u vrijeme osmatranja. Tad će se dobiti najbolji podaci o trofejnoj strukturi i starosti srnaća. Kad se zimi srneća divljač sakuplja u krda, najbolje se mogu evidentirati ukupna brojna stanja u lovištima. U toku zime, najbolje se upoznaje srneća divljač, tj. ona krda koja dolaze na hranilište. Takođe, u ovom periodu se može utvrditi i starost srnaća prema vremenu odbacivanja rogova i stepenu izgradnje novih parogova. Gubici srneće divljači usljed iscrpljenosti za vrijeme teških zimskih prilika i eventualnih parazitskih oboljenja su najveći u proljeće prilikom prelaska na prvu zelenu pašu. Za vrijeme prvih sunčanih dana, srneća divljač izlazi na šumske čistine i proplanke, prosjeke, njive i livade na kojima počinje da ozelenjava trava i usjevi. To je najpovoljnije vreme da se utvrdi i brojno i zdravstveno stanje u populaciji. Prilikom brojanja srneće divljači (na kraju lovne godine) organizacija brojanja treba da bude podešena na sljedeći način. Cijelo lovište se podijeli na pogodno manje dijelove, tako da brojači u grupama od po dva lovca pokriju svaki dio lovišta. Ustanovljava se struktura krda prema polu i starosti, starost je naročito potrebno ustanoviti za srnaće. Svi ovi podaci se evidentiraju u formulare pripremljene za brojanje. U formulare treba upisati podatke prema sljedećim grupama: lanad prema polu, srne i dvizice (mlade srnice stare oko 21 mjesec) i srnaće razvrstati u tri kategorije svrstane u rubrike (mladi do 2 godine, dozrevajući 3-5 godine i zreliji od 5 godina). Ukupan broj lanadi je potrebno utvrditi zato da bi se na osnovu ovog broja, uvećanog za zimski odstrjel, utvrdio realni prirast po jednoj srni. Pol lanadi je potrebno utvrditi zato što će ženska lanad biti mlade srne u letnjoj populaciji, a muška – srnaći godišnjaci.

U vrijeme brojanja lanad još ima zimsku dlaku pa se polovi razlikuju po izlasku mokraćnih puteva. Kod ženske lanadi ispod repa, na bijeloj „keceljici“ javljaju se žute mrlje na dlaci. Razvrstavanje srna po starosti u vrijeme

brojanja nije toliko bitno, a osim toga za pouzdano utvrđivanje njihove starosti potrebna je stručnost i veliko iskustvo. Međutim, važno je da se srnaći prilikom brojanja i evidentiranja razvrstaju prema starosnoj klasi. Starost srnaća utvrđuje se na osnovu tjelesne građe, držanja tijela, obojenosti i vremena mijenjanja dlake, odbacivanju basta sa rogova i sl. Radi utvrđivanja brojnog stanja matičnog fonda, potrebna je dobra saradnja sa susjednim lovištima, što omogućava da se upozna divljač na granici lovišta, i da se zna kojim procentom će se ući u planiranje (misli se na graničnu divljač).

Značenje odstrjela u kvaliteti srneće divljači

Težnja svakog uzgajivača visoke divljači jest postizanje što jačih, težih i ljepših trofeja. Put za postizanje toga cilja iziskuje mnogo truda, a ključ uspjeha je dobro stanište i kvalitetna selekcija. Kod srneće divljači, visoka kvaliteta se postiže se najprije poboljšavanjem životnih prilika u njezinim staništima. Dobra i dostupna prirodna hrana od velikog je značenja za srneću divljač, zbog njezina relativno kratkog životnog vijeka. Razvoj kostiju vrlo je kratak i buran, a samo u prvoj godini života srneća divljač izgradi oko 80% ukupne težine kostiju, a što se u toj godini izgubi, ne može se više nadoknaditi.

Utrošak glavnih hranjivih sastojaka u ishrani srneće divljači veoma je različit, ne samo prema godišnjem dobu već i prema starosti, spolu i fiziološkom stanju jedinki. Utrošak hranjivih sastojaka kod srna i srnaća najveći u jesen, kad spremaju pričuve masti radi lakšeg prezimljavanja. Najviše hrane srni treba za vrijeme nošenja, lanjenja i laktacije, a srnaću u vrijeme izgradnje rogova. U doba rasta rogova, kod srnaća je izražen utrošak mineralnih materija, od kojih su najzatupljeniji kalcij i fosfor. Za rast rogova prosječne snage i težine oko 250 g potrebno je dnevno 2,5 g soli i kalcija i isto toliko fosfora. Ovu količinu potrebnih hranjivih tvari srnać, s obzirom na pogodnosti prisutne u našim lovištima, lako osigura. Kad se, međutim, ima u vidu da je za rast veoma jakih rogova, težine oko 500 g, nužna dvostruko veća količina navedenih hranjivih tvari, onda ovo pitanje

zahtijeva dodatno angažiranje lovaca koji trebaju, ovisno o broju srneće divljači, postaviti dovoljan broj solišta i redovito ih održavati. Srne, gdje im je to moguće, velik dio potreba za hranom u vrijeme vegetacije namiruju na livadama, odnosno otvorenim prostorima rubova šuma, naročito ondje gdje ima zaklon i dosta mira. Stanište je bolje ako uz šumu i u šumi ima dosta zeljastog bilja te dovoljno pašnih površina. Na te prostore izlaze ne samo zorom i u sumrak nego i tokom dana. Takve površine treba redovno kositi i obrađivati. Uređenih pašnih površina trebalo bi biti barem 0,035% ha po grlu i morale bi biti podjednako raspoređene u lovištu. Zimi srne najveći dio svojih potreba namiruju brstom, jedu pupove drveća i grmlja, ali i sjemenjem (žir, bukvice). Prijeko je potrebno da se grmolike vrste, posebno ljeska, dren, svib i zova, sijeku radi tjeranja mladica, koji postaju srnama dostupni a i kvalitetni su. Da bi se postigli bolji uzgojni rezultati, treba u lovištu srnama osigurati dodatnu hranu i tokom vegetacije. Za prihranu je dobro imati krmne njive, po mogućnosti na više

mjesta u lovištu te ih ograditi. Na njivama treba sijati zob, djetelinu lucerku i saditi repu, stočni kelj i druge kulture. Hranu koju srne rado jedu zimi treba spremati tokom vegetacije u posebna spremišta. Dobro je pripremiti i zrnastu hranu – žir, bukvicu, kukuruz i zob. Repa, čičoka i, eventualno, voće mogu se stavljati u hranilišta, ali samo onoliko koliko će se odmah pojesti, jer smrznuta hrana nije dobra. Kvalitetnom prihranom osiguravamo kontinuirani razvoj kostiju kod lanadi, te tako stvaramo preduvjet za postizanje tjelesnoga i trofejnog razvoja srneće populacije.

Srneća divljač znatno je osjetljivija na negativne uticaje sredine nego ostale vrste divljači kod nas. Od negativnih uticaja najznačajnije su vremenske prilike, a naročito jaki mrazovi i dubok snijeg. Zdrava, za zimu pripremljena srneća divljač, zaštićena gustom zimskom dlakom, ne stradava od izravnog uticaja snijega i mraza, pogotovo u brdsko-planinskim lovištima. Problemi uglavnom nastaju zbog intenzivnih snježnih padavina kad im je onemogućeno kretanje, pogotovo u lovištima gdje je izraženija populacija predatora, a posebno vuka. U početku zimskog razdoblja srne dobro podnose oštru zimu jer u rastresitom snijegu veoma lako pronalaze hranu. Situacija je posve drukčija ako se snježni pokrivač smrzne, što onemogućuje normalnu ishranu i kretanje. U takvim okolnostima pokorica na snijegu ranjava srneće noge do kostiju, pogotovo kad je u bijegu, a u vrlo visokom snijegu nerijetko dolazi do oštećenja donjih dijelova tijela. Negativnom uticaju oštrih zima podliježu najprije lanad, pogotovo ako su zaostala u razvoju, a onda prestarjela grla. Izraženiji vjetrovi u zimskim uvjetima posebno doprinose obolijevanju srneće divljači, naročito u nizinskim lovištima gdje se nije u mogućnosti skloniti u zavjetrinu kao u brdsko-planinskim lovištima. Zanimljivo je da srneća divljač, bez obzira na niz negativnih uticaja, nije sklona migracijama, nego je skoro uvijek vezana za prostor na kojemu obitava. Najopasniji neprijatelji srneće divljači su vuk i lisica. Vuk, zahvaljujući svojoj pokretljivosti, prateći trag svog plijena, posebno u zimskom razdoblju, u stanju je na određenim područjima učiniti goleme štete srnećoj divljači. Druge zvijeri, kao štetočine, od kojih treba istaknuti divlju mačku, kunu i lasicu, imaju mnogo manji uticaj na srneću divljač i njezinu populaciju. Kad su u pitanju pernate grabljivice, treba napomenuti da orlovi i sova ušara rado love lanad, a štete koje uzrokuju ne mogu imati većeg značenja.

Uzgojni i selektivni odstrjel

Zacrtani cilj lovnoga gospodarenja, kao i želja za što boljim trofejima, ne može se postići samo prirodnom selekcijom. Prirodnim odabirom opstaju životno najsposobnije jedinke, a one manje prilagođene, bolesne i slabe ne ostvaruju potomstvo. Selektivnim odstrjelom iz populacije izdvajamo tjelesno i trofejno slabe te nepoželjne jedinke. Taj odstrjel provodi se na temelju

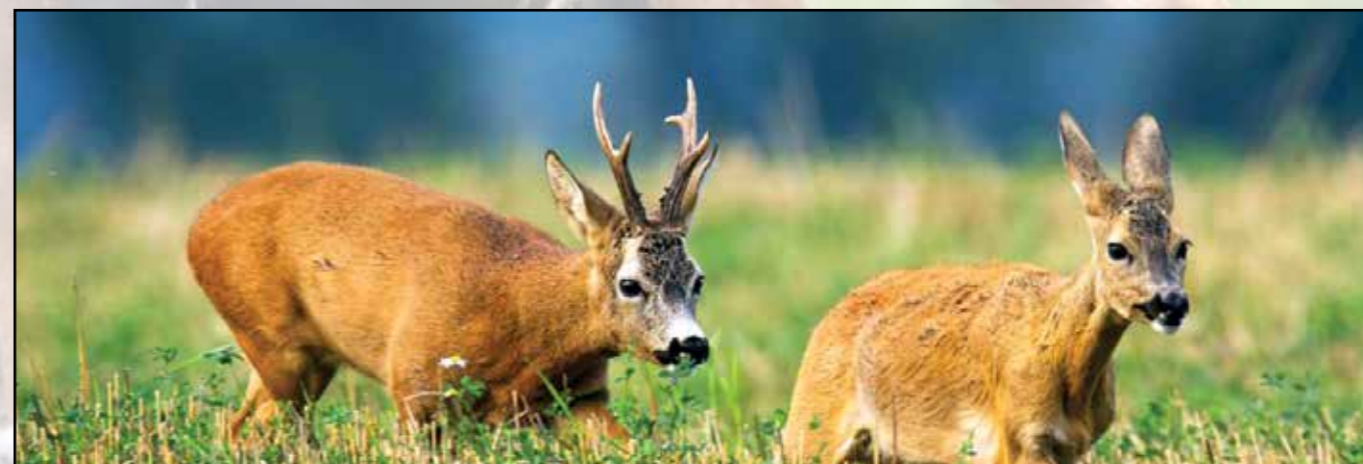

vanjskog izgleda jedinki, odnosno fenotipa, koji je nastao djelovanjem nasljednog faktora genotipa i faktora životne sredine. Sanitarnim odstrjelom izlučujemo iz populacije lovišta i trajne deformitete. Trajni deformiteti mogu nastati mehaničkom ozljedom, genetskom greškom (mutacijom) ili poremećajem u izmjeni tvari u organizmu. Takvo grlo odstranjuje se bez obzira na starost. Uzgojnim odstrjelom, osim reguliranja kvalitete divljači, reguliramo omjer spolova, dobne razrede te brojna stanja divljači na gospodarski kapacitet lovišta. Do samog cilja - visokokvalitetnih trofeja - dolazi se odstrjelom srndaća slabijih rogova te čuvanjem dobrih, perspektivnih jedinki. Bitno je i da se odstrjelom obuhvati i ženski dio populacije. Odstrjelom slabih ženki, ispodprosječne tjelesne razvijenosti i kondicije te lošeg podmlatka, nakon druge-treće generacije dobivamo jake ženke i kvalitetnu lanad. Pravilo je da u uzgojnom odstrjelu srna, njihovu uzgojnu vrijednost treba pratiti na temelju kvalitete njihove lanadi. Dobro razvijenu lanad i njihove majke ne smijemo odstrjeljivati. U životu srndaća je bitno stanište, a jednako je bitna prva godina života mužjaka laneta kad doživljava intenzivan rast i razvoj tijela i kostura. Ako tjelesni razvoj laneta nije uspješno okončan, takav slabije razvijeni mužjak nikad neće iskoristiti svoje potencijale za rast rogova. Takvom grlu, indikatori za odstrjel su prvi sitni rogovi u basti, očišćeni rogovi od basta - šilaši, svega nekoliko centimetara dugi. Ispravan odstrjel jednogodišnjih grla apsolutno stvara preduvjet za uzgoj zdrave i jake populacije srneće divljači. Dvogodišnji srndać koji ostaje u lovištu, mora minimalno imati „šila“ u razini s visinom ušiju i trebaju biti vilaši ili šesterci. Mogu imati tupe paroške, no to

je znak mladosti. Ako su dvogodišnjaci šilaši, valja ih izlučiti iz lovišta. U trećoj godini rogovi su potpuno razvijeni, s podjednako raspoređenom masom, a ruže i ikra jasno su izražene. Ne treba odstrjeljivati tjelesno i trofejno snažne srndaće, nositelje dobrih svojstava. Srndać koji je zaposjeo teritorij u trećoj godini života, sve do pete godine uz pomoć mikrostaništa pokazuje potencijal rasta i razvoja rogova. U redovnom odstrjelu nakon pete godine treba odstrjeljivati trofejno jake

srndaće, jer se tada kvaliteta rogova najčešće smanjuje. Srne su po brojnosti najzastupljenija i najraširenija vrsta visoke divljači u Bosni i Hercegovini, posjeduju relativno veliku reprodukcijску moć. Odstrjelne kvote su im relativno visoke, a istovremeno su i trofeji finansijski vrlo pristupačni lovcu turisti. To je, dakle, gospodarski vrlo zanimljiva vrsta i sigurno zaslužuje veću pažnju uzgajivača ove plemenite divljači.

Ispuštanje fazana u lovište

Fazane uzgojene u intenzivnom uzgoju ispušta se u lovište radi naseljavanja područja na kojima ih nema, stabilizacije populacije na određenom području, povećanja brojnosti populacije prije sezone lova, unosa novog genetskog materijala, tzv. „osvježavanje krvi“ (ova mjera je značajnija za uzgajališta nego li za lovišta) te regulacije spolne strukture populacije. Naseljavanje fazana na područjima u kojima ih nema ili je nestala, osuđeno je na neuspjeh ukoliko nismo istražili i eliminirali uzroke koji su doveli do nestanka fazana koji su tu obitali. Dva su ključna preduslova za uspješno naseljavanje pernate divljači; poboljšanje kvalitete životnih uvjeta unutar staništa i smanjivanje broja grabežljivaca. Poželjno bi bilo ispuštati fazane pomoću ispusta, jer oni zadržavaju i koncentriraju fazane na dio lovišta u kojem ih želimo ispustiti. Ispuštanje fazana bez ispusta dovodi do toga da većina mladih fazana napušta mjesto ispuštanja, a nakon toga ili ugiba ili biva ubijena od strane grabežljivaca. Ispusti mogu zaštititi fazane u danima kad su najosjetljiviji. Ispusti su i mjesta gdje se fazani mogu vratiti i tokom sezone lova, jer su ova mjesta ostala u sjećanju kao sigurna mjesta na kojima nalaze hranu. Tokom noći znaju spavati na krovu ispusta što im daje dodatnu sigurnost od predatora kada su u najnepovoljnijem položaju. Uloga ispusta osim zaštite od predatora

i zadržavanja na željenom terenu jest i to što se divljač, koja je navikla na okolinu, zna kretati, bolje leti, a to je ono što daje pravi užitak lova na divljač. Moguće je ispuštati fazane bez ispusta s time da moramo provest rigoroznu redukciju predatora uz boravak u lovištu gotovo 24 sata na dan, odnosno profesionalnog lovočuvara koji će se baviti samo tim poslom. Kod ispuštanja mladih fazana 8-10 sedmica računa se na otpad od 50%, a kod ispuštanja odraslih računa se na otpad 30%. Iskustva o uspjesima dosta su različita, a zasigurno ovise o ozbiljnosti kojom se pristupa cijelom poslu.

STAROST FAZANA	SPOLNI OMJER (M:Ž)	VRIJEME ISPORUKE (MJESEC)
7-8 sedmica	1:1	VI, VII, VIII, IX
10-12 sedmica	1:1	VII, VIII, IX
Odrasli fazani za lov (stariji od 18 sedmica)	1:1	X, XI, XII, I
Matično jato (30 sedmica)	1:4	II, III
Poluiznešeno matično jato (50 sedmica)	1:5	VI

Ispuštanje fazanskih pilića

Fazanske piliće dobi 5-6 sedmica koji dolaze direktno iz uzgojnih objekata u kojima su bili potpuno zaštićeni od vremenskih nepogoda, niskih

temperatura i prirodnih neprijatelja, potrebno je dodatno zagrijavati tokom hladnih noći. Lovozakupnici se najčešće odlučuju za nabavku fazana u dobi 7-8 sedmica. Fazanski pilići dobi 7-8 sedmica proveli su 2-3 tjedna u volijerama (zimovnicima), gdje su doživjeli prirodni ambijent (rosu, kišu, hladne noći) i postali otporniji od onih od 5 sedmica. Ovi pilići bi svakako trebali proći fazu adaptacije i podivljavanja kroz prihvatilišta koja se nalaze u lovištu. Ova faza se preporučuje i pilićima uzrasta 10-12 sedmica, iako su veći i otporniji od

pilića dobi 7-8 sedmica te su nekoliko sedmica proveli u uzgojnim volijerama. Fazanski pilići iz intenzivnog uzgoja nisu pripremljeni za samostalan život u prirodi. Prilikom ispuštanja pilića ne smijemo preskočiti fazu prihvata i podivljavanja. Do sada su se u praksi primjenjivale dvije osnovne metode ispuštanja: ispuštanje fazana s vodilicom (fazanka ili kvočka) i ispuštanje fazana bez vodilice kroz prihvatilište. Ispuštanje fazana s vodilicom je metoda koja se danas gotovo više ne primjenjuje, iako je davala dobre rezultate. Metoda se provodila tako da se kvočka stavila u kućicu iz koje su mogli izaći samo pilići. Kućice bi se postavile na rub branjevine, međusobno udaljene oko 50 metara, a svaka kvočka je mogla primiti 20-30 pilića starih 1-2 sedmica. Fazančići su se slobodno kretali, a kvočka bi ih zvala na hranu, vodu ili kad je osjetila neku opasnost. Ovim načinom nije se mogao osigurati dovoljan broj kvočki za odgoj većeg broja fazanskih

pilića, a postojala je i mogućnost prelaza zaraznih i parazitarnih bolesti s kvočke na pile. Danas se u lovištima najčešće primjenjuje metoda ispuštanja fazana dobi 7-8 sedmica kroz prihvatilište. Nekad su se koristila pokretna prihvatilišta (dimenzija 4x4 metra za cca 40-50 pilića) u obliku manjih žičanih kaveza iz kojih su se pilići ispuštali u lovište već nakon 7-10 dana. Danas se praksi koristi nekoliko tipova prihvatilišta: potpuno zatvoreno prihvatilište, otvoreno prihvatilište (samo s bočnim stranicama bez krovne mreže) i kombinirano prihvatilište.

Prije ispuštanja pilića u prihvatilište potrebno je pregledati njegovu ispravnost (utvrditi moguća oštećenja u žičanom dijelu ograde i krova), urediti vegetaciju (pokositi travu uz ogradu, oko hranilišta i pojilice, dovesti pijesak za hranjenje i prpošenje, a izvan ograde postaviti zaštitu od grabežljivaca kao što su „električni pastiri“, razne svjetiljke, repelenti i sl. Iako fazani u prihvatilištu moraju naučiti kako se hraniti u prirodi, prvih 7-10 dana potrebno im je davati hranu koju su uzimali u uzgajalištu, a tek nakon toga postupno im se počinju izlagati žitarice (kukuruzni šrot, ječam, pšenica, soja, sjemenke suncokreta i sl.). Udio žitarica ne bi smio prelaziti 60%. Neadekvatna hranidba može i u ovoj fazi uzgoja uzrokovati ozbiljne zdravstvene probleme, kao što je npr. kanibalizam. Ukoliko fazani ostaju u prihvatilištu do jeseni ili zime (početka lovne sezone) preporučuje im se stavljanje naočala ili korpica.

Radi bolje kontrole grabežljivaca uz prihvatilište je poželjno izgraditi osmatračnicu. Boravak ljudi u prihvatilištu mora biti minimalan.

Ispuštanje odraslih fazana za lov

Ispuštanje fazana dobi 18 sedmica i više rade lovačka društva koji nemaju mogućnost prihvata fazanskih pilića, ili koji smatraju da im je isplativije u lovište ispuštiti odrasle fazane pred lov. Ovi se fazani ispuštaju u omjeru 1:1, od oktobra do januara. Fazani moraju biti potpuno operjani s repom dužine minimalno 25 cm. Način ispuštanja ovisi o tehnici lova. Ukoliko se fazani love prigonom, u izlovne poligone se ispuštaju dan ranije u kasnim popodnevnim satima ili rano ujutro, a ukoliko pogonom, na području gdje ćemo loviti ispuštaju se u podjednakim razmacima (u manjim skupinama) po cijeloj površini, na mjestima gdje i inače fazani obitavaju (remize, table kukuruza i sl.). Mjesto ispuštanja fazana u lovištu mora biti uz rubove manjih branjevina koja se naslanjaju na raznovrsne poljoprivredne površine ili unutar višegodišnjih remiza. Na takvim područjima divljač mora imati dovoljno hrane, zaklona i mira, a od velike važnosti je blizina vodotoka, jer će spriječiti migraciju fazana za vodom. Poželjno je fazane ispuštati u manjim skupinama (do 20 kljunova na različite lokacije).

Ispuštanje matičnog jata

Matično fazansko jato ispuštamo u februaru i martu ovisno o vremenskim uvjetima u omjeru 1:4 ili 1:6 u korist koka. Ispuštanje se provodi pred sumrak, na mirna područja s dobrim vegetacijskim pokrovom (uz rub branjevine, remize) gdje ne postoji dovoljan broj fazanskih porodica. Na tim terenima moramo smanjiti broj predatora na podnošljivu mjeru. Ispušteni fazani se normalno uključuju u

reprodukciju pa možemo regulirati spolnu strukturu (ovisno o tome dali u lovištu nedostaje ženki ili mužjaka). Ispuštenom matičnom jatu moramo osigurati hranu, vodu, mir i redukciju brojnosti grabežljivaca naročito u prvim sedmicama jer će ta mjera značajno povećati uspjeh preživljavanja.

Ispuštanje poluiznešenog matičnog jata

Poluiznešeno matično jato starosti 50 i više sedmica ispušta se ovisno o načinu rada fazanerije od početka maja i tokom juna. Fazani se ispuštaju u omjeru 1:5 u korist koka. Lovačkim društvima su vrlo zanimljivi zbog niže cijene, a u lovišta se ispuštaju u razdoblju povoljne vegetacije kada mogu lako pronaći zaklon i hranu. Takve koke nakon ispuštanja snesu 5-8 jaja, a ukoliko su povoljni vremenski uvjeti tokom ljeta i jeseni mogu othraniti 1,5 pile.

Gubici u lovu na fazane mogu biti manji iako se bez gubitaka ne može. Glavni uzrok gubitaka je ranjavanje fazana. Da bi bilo što manje ranjavanja potrebna je vještina u gađanju koja se stiče vježbanjem. Umješnost u gađanju je individualna osobina; neko je bolji, neko je manje dobar, ali se vježbanjem mogu ispraviti mnoge greške ispoljene i stečene u početku. Potrebna su i neka teoretska znanja iz balistike, a to se najviše odnosi na činjenicu da se na fazane puca sačmom broj 10 (prečnika 3 mm) i u granicama efikasnog dometa. Naravno, ta granica je manja za manji kalibar i manji čok i obrnuto. Orijentaciono, za najčešće kalibre 16 i 12 i polučok i puni čok ta granica je nešto preko 40 m. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja najmanji dopušteni promjer sačme za lov na fazane je 3,0-4,0 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 40 m. Divljač koja se lovi sačmom, treba da umire uslijed nervnog šoka koji uzrokuje istovremeni pogodak više relativno sitnijih zrna sačme. Može se reći da je ta divljač humano odstrijeljena. Granica efikasnog dometa upravo određuje udaljenost na kojoj divljač biva pogođena dovoljnim brojem zrna da bi pala uslijed nervnog šoka, naravno ako se dobro gađa. Tako pogođeni fazan „pada kao krpa“. Pored nervnog šoka, smrt može nastupiti kao posljedica prodora sačme (posebno krupnije) u organizam i oštećenja vitalnih organa. Tada fazan, po pravilu, ne pada na mjestu pogotka, nego kasnije umire uslijed prestanka funkcije povrijeđenog vitalnog organa, unutrašnjeg krvarenja, gubitka krvi i sl. Na tako slabije pogođenog fazana najčešće treba još jednom pucati, u zraku ili na zemlji, ako je namjera da divljač ne bude izgubljena. I to je jedan od načina smanjenja gubitaka fazana u lovu. U toj svrsi je od velike pomoći dobar lovački pas: da nađe oborenog fazana, da uhvati ranjenog, da podigne onog koji je još u stanju da se kreće da bi se moglo još jednom pucati. Ima lovova kod kojih pas ne podiže fazana, ali se psi koriste za aportiranje, posebno ranjenih fazana. Ponašanje ranjenog fazana je uslovljeno pogotkom. Naravno, najbolji slučaj je kada je fazan smrtno pogođen i tada se već složi u vazduhu, tj. sasvim opusti vrat i mrtav pada na zemlju „kao krpa“. Fazan pogođen u prednji dio tijela, odnosno **u prsa**, zabaci na trenutak glavu i vrat, rep povije prema gore i odmah pada mrtav na zemlju. Ovisno o načinu lova, lovac će lako pokupiti fazana ako je pratio njegov pad, a to može učiniti i pogonič ili pas. Kod pogotka **u stražnji dio tijela** fazan pokazuje oduzetost tog dijela. U vazduhu se ljulja, noge su mu obješene, leti još izvjesno vrijeme i pada na zemlju gdje ubrzo ugiba. Treba paziti gdje će se spustiti i potražiti sa dobrim psom. Isti znakovi su karakteristični i kod fazana koji je samo okrnut **po kičmi**, samo što ne opusti noge i tada odleti veoma daleko. Ako se stigne, treba pucati ponovo. U kolektivnom lovu, a i u drugim slučajevima gdje je to potrebno, ponovo može pucati i drugi lovac u čijem sektoru je fazan i u granici efikasnog dometa. Ako se u tome ne uspije, takvog fazana može pronaći samo dobar pas. Fazan pogođen **u oko** (bez povrede mozga) ili **u pluća**, poleti okomito uvis. U prvom slučaju pada na zemlju

s raširenim krilima praveći zavoje, a u drugom slučaju ode prilično daleko u ravnom letu, gdje pada mrtav. I u prvom i u drugom slučaju treba odmah ponovo pucati. Fazan pogođen u oko, može se i uhvatiti ako se brzo stigne na mjesto gdje je pao, ali će to najbolje obaviti pas. Ako fazan poslije pogotka i dalje dobro leti i samo malo opusti jednu ili obje noge, znači da je lakše ranjen **u noge**. Sasvim opuštene noge su znak da osim ranjavanja u noge fazan ima i neke unutrašnje povrede. U prvom slučaju će prije ili kasnije uginuti od gladi, a u drugom slučaju će ubrzo uginuti od unutrašnje povrede. U oba slučaja treba ponovo pucati, a ako se ne stigne ili promaši, svakako treba potražiti prvi put pogođenog fazana. Ako se ne pronade, što važi i za druge slučajeve, biće hrana za grabežljivce. Fazan pogođen **u krilo**, najčešće pada okomito na zemlju, slično kao kada je smrtno pogođen. Razlika je što u krilo ranjeni fazan drži glavu i vrat ravno, dok su kod smrtno pogođenog fazana glava i vrat savim obješeni. Takođe, u krilo pogođeni fazan može pasti i koso prema zemlji, okrenut na onu stranu na kojoj je pogođeno krilo. Kada se ustanovi da je fazan pogođen u krilo treba odmah ponovo pucati u njega jer, kada padne a nije još jednom pogođen, ne vrijedi trčati za njim. Može ga stići samo pas, ali ako psa nema ili nije u blizini, treba pucati u fazana koji trči. Kada je fazan pogođen **u trbuh**, povije se prema dolje, noge samo malo opusti (rjeđe ih više opusti) i leti dalje. Spustivši se na zemlju, zavuče se u neki zaklon pa treba paziti gdje je sletio i tamo ga potražiti. U trbuh pogođen fazan ne odlazi daleko hodajući. Za sve primjere ponašanja ranjenog fazana vrijedi pravilo da ne treba štedjeti metak, nego ponovo pucati ako je fazan koji leti ili trči u dometu, naročito ako nema psa u blizini. Jedino se još jednom ne puca na fazana koji je već smrtno pogođen. Da bi se to ustanovilo, potrebno je dobro zapažanje i poznavanje kretnji smrtno pogođenog fazana. Nije u skladu s lovnim etikom da se ranjeni fazani koji su uhvaćeni ostave da se koprcaju na visku. Takve fazane treba usmrtniti udarcem u glavu, ubodom u mozak ili zakretanjem glave. Kod prvog načina se objesi za noge i udari batinom po glavi, kod drugog se čvrstim perom, trnom ili gvozdenim šiljkom ubode kroz otvor u lobanji, gdje je mozak vezan s kičmenom moždinom, a kod trećeg načina se fazanu zavrne vrat. Sve rečeno se odnosi i na ostalu pernatu divljač, a dio koji se odnosi na smrt uslijed nervnog šoka i granici efikasnog dometa sačme, važi i za ostalu divljač niskog lova na koju se puca sačmom.

Benelli dvadesetice

Poluautomatska sačmarica **Benelli Rafaelo Slug** dužine cijevi 61 cm, namijenjena je lovu na divlje svinje i lovu ostale krupne divljači. Ima unutra glatku, tvrdo hromiranu cijev, cilindričnog završetka bez čok suženja. Interesantno je da su konstruktori pušku opremili s dvije vrste zadnjih mehaničkih nišana. Standardno je ugrađen, potpuno podesivi zadnji nišan u koji je umetnuto zeleno fiber optik vlakno. Taj nišan lako može da se zamjeni kosom rampom, koja nosi brzi Battue nišan, kod kojeg se crvena tačka fiber optik mušice postavlja na bijelu crtu Battue nišana. Svjetleća fiber optik vlakna lako mogu da se zamjene i ukoliko se oštete ili da bi im se promijenila boja. Na poklopcu koji predstavlja produžetak cijevi i skida se zajedno s cijevi, nalaze se žljeb i navojni otvori, pet komada koji služe za montažu zupčaste šine. Na tu šinu lovac po želji montira kolimatorski, refleksi ili odgovarajući optički nišan. Znamo da se slag puškama lovi na kratkim rastojanjima i tu naravno ne odgovaraju optički nišani velikog uvećanja. Ono što karakteriše sve Benelli poluautomatske sačmarice je inercijalni zatvarač, koji se sastoji iz dva dijela: masivnog tijela i rotirajućeg završavajućeg čela zatvarača. Između ova dva dijela zatvarača, nalazi se jaka i kratka (22 mm) spiralna opruga. Glavna povratna opruga, smještena u kundaku, djeluje na zadnji dio masivnog tijela zatvarača. U trenutku opaljenja, usljed inercijalnih sila, masivno tijelo zatvarača kreće unaprijed i sabija jaku međuopругu. Kad sačmeno punjenje napusti cijev, prestalo je delovanje inercijalnih sila, tada mala snažna sabijena opruga, odbacuje zatvarač unazad, rotacijom čela dolazi do odbravljanja cijevi i zatvarača i izbacuje se ispaljena čahura. Donosač dovodi novi metak iz tubularnog magacina, koga u povratnom hodu, potisnut glavnom povratnom oprugom iz kundaka, zatvarač

uvodi u cijev uz ponovno bravljenje rotacijom obrtnog čela. Kod starih Benelli modela pušaka, bravljenje je obavljao prizmatični klin, ali je to rješenje napušteno. Ipak, mnogo čvršće je bravljenje gdje bregovi rotirajućeg čela ulaze direktno u žljebove urezane u kraju cijevi. Ovo važi za sve Benelli poluautomate, rješenje je pouzdano, nema prodora sagorjelih gasova u mehanizam oružja. Dokaz je popularnost ovog sistema među lovcima, iako ga odlikuje nešto veći trzaj pri opaljenju. Testovi u SAD dokazali su i veću pouzdanost sistema pozajmice gasova, ali je to samo u promilima i u nivou vojno-polijskog, statističkog ispitivanja. Za lov su oba sistema izuzetno pouzdana. Rafaelo Slug je kratka, lagana (2,7 kg) puška, idealna za šumski lov. Uvježbani strijelac koji ne poseduje drugu sačmaricu dužih cijevi, može njom uspješno da lovi i sitnu divljač sačmom. To naročito važi za početak lovnog sezone, kada se divljač podiže neposredno ispred lovca. Puška u tubularnom magacinu nosi četiri standard ili tri magnum metka, uz obaveznu ugradnju demontažnog graničnika, koji kapacitet limitira na dva metka. U mnogim zemljama, na primjer Grčkoj i Turskoj, dozvoljen je lov visoke divljači slag puškama i tu je vrlo teško dobiti dozvolu za lovački karabin. Za njihove uslove, ali i za lov samo divljih svinja, nije lako napraviti bolji izbor oružja, od poluautomata Raffaello, u kalibru 20.

Lagana, spretna i kompaktna **Benelli Montefeltro Beccaccia** dvadesetice, reklamirana je kao idealna puška za lov kraljice šumskih ptica – šljuke. Svima je poznato kako leti ova ptica. Brzo, nepredvidivo i munjevito mijenjajući pravac. U mnogim zemljama ova mala ptica se smatra prestižnijim trofejom od velikog tetrijeba ili divlje čurke. Zbog potrebe munjevitog nišanjenja, puška mora

da bude lagana, spretna i kompaktna. Zato i Montefeltro Beccaccia ima kratku cijev (61 cm) i masu od samo 2,5 kg. Uz pušku se dobijaju tri izmjenljiva čoka: cilindrični, jednočvrtinski i jedna polovina. Puška ima zatvoreni crno anodizirani sanduk (risiver) od avio-alu legure – ergal. Ventilirajuća nišanska šina može da se skida, tako da strijelac prema svojim potrebama montira šinu željene visine i širine. Puška ima uređaj za brzu izmjenu metka u cijevi (cut-off), čija je komanda smještena ispred pozlaćenog obarača. Trouglasto nareckano dugme poprečne kočnice nalazi se na zadnjem dijelu štitnika obarača. Navoj u cijevi prihvata i produžene čokove, koji za 50 mm izviruju iz cijevi, a ukupno su dugi 120 mm. Montefeltro Beccaccia, iako reklamirana kao puška za šumske šljuke, može da se smatra pravim izborom lovačke sačmarice za lovce koji su fizički slabije pripremljeni. Lagana puška sa tri metka, malog trzaja – 2,5 kg – metak 20/70 je kombinacija koja će takvu lovačku populaciju sigurno zadovoljiti.

Benelli Raffaello Crio je moderna dvadesetice, čiji sanduk ima niklovano dno od ergala i crni brunirani poklopac u nastavku cijevi. Cijev je obrađena kriogenim postupkom, kojim se na ekstremno niskim temperaturama otklanjaju zaostali naponi.

Može da se dobije sa cijevima dugim 61 i 65 cm, na kojima je demontažna karbonska nišanska šina, koja nosi izmenljivu fiber optik mušicu. I ova puška ima masu od 2,5 kg, mogućnost promjene kundaka i gumeni amortizer. Kraći ili duži izmenljivi čokovi su na raspolaganju lovcu, s tim što uz pušku idu: pun, 0,5 i 0,25 čokovi. Ultramoderna, laka puška, pogodna za sve lovačke zadatke. Kao i za prethodne i za Crio važi podatak o vrhunskoj, biranoj orahovini za kundak. Umetanjem različitih distantnih pločica, koje se isporučuju uz kundak, na njemu se lako mijenjaju dužina i nagib. Kombinacijom tih pločica, koje se smještaju između sanduka i kundaka, lovac dobija pušku „skrojenu“ baš po svojim tjelesnim dimenzijama.

Modelima **Montefeltro i Duca Di Montefeltro** završavamo prikaz Benelli dvadesetice. Oni se samo razlikuju u nivou završne obrade, gravure i kvalitete orahovine. Duca Di Montefeltro na jednodjelnom crnom risiveru ima laserski gravirano srebrnasto polje, uz raskošniji kundak. Ovi modeli imaju širi izbor dužina cijevi: 61, 65 i 75 cm. Masa iznosi od 2,5 do 2,7 kg. Sve u vezi čokova, rada zatvarača i prilagođavanja kundaka, što je napred rečeno, važi i za ove modele.

IN MEMORIAM

Hasanović Junuz
(1948.-2024.)

Lovci LD „Spreča“ Kalesija, Sekcije „Rajinci“, ostali su bez dobrog čovjeka, vrsnog lovca i istinskog zaljubljenika u prirodu i lov, koji je dao veliki doprinos u razvoju kalesijskog lovstva. Naš Junuz je član Društva od 1981. godine. Dobitnik je najvećih lovačkih priznanja i odlikovanja. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Šabanović Sead Kuštro
(1958.-2024.)

Naš Sead je bio član LD „Spreča“ Kalesija od 1986. godine i za svo vrijeme je aktivan u svim akcijama na zaštiti divljači i prirode. Za svoj nemjerljiv doprinos lovstvu dobio je razna odlikovanja i priznanja, među kojima je i diploma počasnog lovca, koju je dobio 2021. godine. Bio je vrijedan, disciplinovan i cijenjen među kolegama lovcima, a posebno među članovima Sekcije „Kalesija“, Grupa „Prnjavor“. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Ahmetović Mehmed
(1953.-2024.)

Od kako je član LD „Spreča“ Kalesija, od 1981 godine, naš Mehmed je dao veliki doprinos u razvoju kalesijskog lovstva, zbog čega je dobio razna odlikovanja i priznanja, među kojima je i diploma počasnog lovca. Lovci Sekcije „Memići“ ostali su bez istinskog zaljubljenika u prirodu i lovstvo. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Mehmedović Safet
(1967.-2024.)

Naš Safet je bio član LD „Spreča“ Kalesija, Sekcije „Memići“, od 1990. godine. Za doprinos na unapređenju lovstva odlikovan je bronzanom značkom. Zbog teske bolesti posljednjih par godina je prestao s lovačkim aktivnostima. Ostali smo bez izuzetnog čovjeka i istinskog zaljubljenika u lov, prirodu i lovačko druženje. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

SAVEZ LOVAČKIH DRUŠTAVA TUZLANSKOG KANTONA

OPERATIVNI KALENDAR AKTIVNOSTI U LOVIŠTIMA TK

ZA LOVNU 2024./2025. GODINU

I UKLANJANJE ŠTETOČINA IZ LOVIŠTA

1. REDUKCIJA BROJNOG STANJA PASA I MAČAKA KOJI SE NEKONTROLISANO KREĆU PO LOVIŠTIMA (LUTALICE)

- maj	5, 12, 19, 26
- juni	2, 9, 16, 23, 30
- juli	7, 14, 21, 28
- avgust.....	4, 11, 18, 25
- septembar	1, 8, 15, 22, 29

Redukciju brojnosti pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima obavezno je obavljati i u sve lovne dane predviđene Operativnim kalendarom aktivnosti.

U slučaju nabavke i vještačkog unosa divljači u lovište, obaveza je da se prethodno izvrši uklanjanje svih pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima, i ostalih štetočina i izvan utvrđenih dana, uz odluku lovačkog društva.

Redukciju brojnog stanja pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima, vršiti u skladu s članom 13. Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja.

Lovočuvari su obavezni da vrše redukciju brojnosti pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima svaki dan, na način kako je to propisano Zakonom.

2. ODSTRJEL LISICA, DIVLJIH MAČAKA I ŠAKALA

- oktobar	6, 13, 20, 27
- novembar	3, 10, 17, 24
- decembar	1, 8, 15, 22, 29
- januar 2025.....	1, 2, 5, 12, 19, 26
- februar 2025.....	2, 9, 16, 23
- mart 2025.....	2, 9, 16, 23, 30

Ove aktivnosti obavljati isključivo nedjeljom. Poslije 5. januara je dozvoljen lov lisica i divljih mačaka bez upotrebe lovačkih pasa.

II LOV LOVOSTAJEM ZAŠTIĆENE DIVLJAČI

1. LOV SRNEĆE DIVLJAČI

Na osnovu prijedloga članica Saveza i Savjeta za lovstvo, preporučuje se odstrjel srndača, sanitarnog i uzgojnog karaktera:

- juni	8, 9, 22, 23
- juli	6, 7, 13, 14
- avgust.....	10, 11, 17, 18, 31
- septembar	1, 14, 15, 21, 22

Napomena: Izlaske na srndaće organizovati:

Subotama izlasci za odstrjel: juni 8 i 22, juli 6 i 13, avgust 10, 17 i 31, septembar 14 i 21. Nedjeljama jutarnji izlasci za odstrjel: juni 9 i 23, juli 7 i 14, avgust 11 i 18, septembar 1, 15 i 22. Ulazak u lovište je subotom u 14 sati, izlazak iz lovišta je u nedjelju u 14 sati.

Sanitarno-uzgojni odstrjel srna i lanadi

Lovačka društva, radi postizanja optimalne trofejne vrijednosti i održavanja zdrave populacije srneće divljači, imaju obavezu organizovati sanitarno-uzgojni odstrjel ženki i lanadi srneće divljači u periodu od 1. oktobra 2024. do 31. januara 2025. godine.

2. LOV DIVLJIH SVINJA

Ove aktivnosti izvoditi u dane kako slijedi, u grupnim lovovima od po najmanje 10 lovaca u grupi u koji broj ne ulaze pripravnici i gosti:

- septembar	1, 8, 15, 22, 29
- oktobar	6, 13, 20, 27
- novembar	3, 10, 17, 24
- decembar	1, 8, 15, 22, 29
- januar 2025 (vepar i nazime).....	1, 2, 5, 12, 19, 26
- februar 2025 (vepar i nazime).....	2, 9

Vepra i nazime je dozvoljeno odstrjeliti u sve lovne dane tokom godine predviđene Pravilnikom o vremenu lova lovostajem zaštićene divljači („Sl. novine FBiH“, broj 5/08) u pojedinačnom lovu a po ukazanoj potrebi i procjeni korisnika lovišta uz izdatu dozvolu za lov.

Poslije 5. januara je zabranjen lov sa psima do 31. 7., bez obzira na vrstu i rasu, a do 1. 10. zabrana lova sa goničima. U januaru i februaru 2025. godine može se vršiti odstrjel samo veprova i nazimadi (od 5. 1. bez lovačkih pasa).

Korisnik lovišta će po procjeni stručnih službi, a po ukazanoj potrebi, organizovati vanredne progone divlje svinje u vrijeme proljetne sjetve i u vrijeme dozrijevanja plodova.

U slučaju odstrjela grupa je dužna izvršiti uplatu na ime odstrjelne takse, ukoliko ista nije uplaćena akontativno, bez obzira na zdravstveno stanje ulova.

Upozoravaju se lovačka društva da su obavezna izvršiti veterinarski pregled svake ulovljene divlje svinje.

Važna napomena: Kod odstrjela krupne divljači (divlja svinja) upotrebljavati lovačko oružje s uzljebljenim cijevima. Izuzetno, pri odstrjelu divlje svinje je dopuštena upotreba jediničnog zrna iz lovačke puške sačmarice, a najveća dopuštena daljina gađanja je 40 metara (Pravilnik o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja „Službene novine FBiH“, broj 5/08).

3. LOV ZEČEVA

- oktobar	6, 20
- novembar	10, 24

4. LOV FAZANA

- oktobar	6, 13, 20, 27
- novembar	3, 10, 17, 24
- decembar	1, 8, 15, 22, 29
- januar 2025.....	1, 2

Lov fazanske divljači mogu planirati lovačka društva koja su u svoja lovišta unijela ovu vrstu divljači, i to u dane kako je navedeno u Operativnom kalendaru aktivnosti. Ovu vrstu divljači loviti isključivo sa odgovarajućim psima.

5. LOV KUNA I VUKOVA

- oktobar	6, 13, 20, 27
- novembar	3, 10, 17, 24
- decembar	1, 8, 15, 22, 29
- januar 2025.....	1, 2, 5, 12, 19, 26
- februar 2025.....	2, 9, 16, 23

Vukove mužjake je dozvoljeno odstrjeliti u sve lovne dane tokom godine, predviđene Operativnim kalendarom. Kune zlatice se ne mogu loviti u oktobru. Obje kune se mogu loviti nedjeljom do 23. februara 2025. godine, prilikom organizovanja akcija odstrjela štetočina.

6. LOV MEDVJEDA

Na utvrđenom uzgojnom području je dozvoljeno vršiti samo ukoliko se od strane nadležnog organa donese program upravljanja mrkim medvjedom na uzgojnom području i ako se ukaže potreba u svrhu komercijalnog lova u Pravilnikom određeno vrijeme, od 1. oktobra do 31. decembra 2024. godine i od 1. marta do 31. marta 2025. godine, a prema planu gazdovanja u LD „Sokolina“ Kladanj, LD „Zeleboj“ Banovići i LD „Toplica“ Živinice, kao i u ostalim lovištima ako se pojave štete od medvjeda, uz obavezu izdavanja lovne dozvole i prijave odstrjela Savezu lovačkih društava TK.

7. LOV TETRIJEBA

Lov ove vrste divljači mogu planirati ona lovačka društva koja po GPG-a lovištem imaju u planu mogućnost odstrjela, i to u periodu od 1. do 30. aprila 2024. godine.

8. LOV DIVOKOZA

Ukoliko postoje uslovi i potreba, LD „Sokolina“ Kladanj može organizovati lov u periodu od 1. septembra. do 29. decembra. 2024. godine.

9. LOV DIVLJIH PATAKA, GUSAKA I CRNIH LISKI

Divlje patke loviti u periodu od 1. septembra. 2024. do 23. februara 2025. godine, nedjeljom i drugim danima koje odredi korisnik lovišta.

Divlje guske loviti u periodu od 1. septembra 2024. do 31. januara 2025. godine (nedjeljom i drugim danima koje odredi korisnik lovišta), a crnu lisiku loviti od 1. septembra 2024. do 26. januara 2025. godine, samo nedjeljom i to na jezerima Modrac, Sniježnica i drugim manjim vodenim površinama, u skladu sa Zakonom o lovstvu. Preporučuje se lovačkim društvima koja gravitiraju jezeru Modrac da usklade dane lova na ovu vrstu divljači.

Lovačka društva koja nemaju jezera mogu loviti ovu vrstu divljači na rijekama i na drugim vodenim površinama, isključivo nedjeljom i u dane kad se lovi druga niska divljač, uz poštivanje odredaba upotrebe naoružanja na udaljenosti od naselja, u skladu sa Zakonom.

10. LOV PREPELICA I GOLUBOVA GRIVNJAŠA

Lov prepelica i golubova grivnjaša obavljati u periodu od 4. avgusta do 29. decembra 2024. godine.

11. LOV ŠLJUKA

Ova vrsta divljači može se loviti u periodu od 6. oktobra 2024. do 23. februara 2025. godine.

III NAPOMENA

Lovačka društva su dužna da kod organizacije lova i određivanja visine odstrjelne takse koja je određena cjenovnikom, primijene član 62. Zakona o lovstvu i Cjenovnik odstrjela i korištenja divljači i drugih usluga u lovištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 12/09)

IV UPOZORENJE

1. Upozoravaju se lovačka društva da je, u periodu od 1. aprila do 31. jula 2024. godine i od 5. januara do 31. marta 2025. godine, zabranjeno izvođenje lovnih pasa u lovišta (osim žrtvovanih terena), bez obzira na vrstu, rasu i eventualnu specijalnost.

2. Upozoravaju se sva lovačka društva da se prilikom obavljanja lova striktno pridržavaju zakonskih propisa u pogledu dozvoljenog naoružanja kojim se lovi, kao i obilježja koja nose učesnici lova, a sve u cilju poštivanja zakonskih propisa i izbjegavanja neželjenih posljedica.

3. Sva lovačka društva su obavezna da imaju minimalno jednog lovačkog psa krvosljednika, ili drugog psa koji ima položen ispit u praćenju krvnog traga.

4. Sva lovačka društva su obavezna da tokom lovne sezone vode sve propisane evidencije, a naročito evidencije iz kojih se može utvrditi brojnost divljači u lovištima.

5. Operativni kalendar aktivnosti u lovištima Tuzlanskog kantona za lovu 2024./25. godinu je okviran, a sve članice Saveza su dužne uraditi svoj kalendar aktivnosti za lovu 2024./25. godinu, u skladu sa odstrjelnim kvotama planiranim godišnjim planom gazdovanja, a koji ne može izlaziti iz okvira Operativnog kalendara aktivnosti SLD TK. Svi lovni dani navedeni u ovom Operativnom kalendaru ne moraju biti navedeni u lovnim kalendarima lovačkih društava.

6. Sva lovačka društva su obavezna da, kod organizacije lova i gazdovanja lovištima, primjenjuju Zakon o lovstvu i podzakonska akta, ukoliko nisu u suprotnosti s istim, kao i druge zakonske propise koji definišu oblast lovstva ili se tiču oblasti lovstva.

7. U slučaju potrebe, zbog pričinjavanja šteta, lovačka društva mogu donijeti odluku o određivanju dana za progon crne divljači, koja će vremenski biti u skladu s Pravilnikom o vremenu lova lovostajem zaštićene divljači.